गवाची स्त्री गवचीवत् किन्तु पूर्वाणो दीर्घः।(पाँकाल)मत्स्य-भेदे "गवाच्यजीर्णकारी च गुर्वी श्लेष्मप्रकोपिनी" राजव०

गवादन न० गोभिरद्यते अद-कर्मणि ल्युट् अवङ्। १घासे अमरः। इन्द्रवारुण्यां स्त्री ङीप् शब्दच०। ३नीलापारि-जातायाम् स्त्री राजनि०। आधारे ल्युट् ङीप्। २गवां भक्षणाधारे पात्रे (डावा)स्त्री मेदि०।

गवादि पु० पा० गणसूत्रोक्ते हिताद्यर्थे यत्प्रत्ययप्रकृतिरूपे शब्दगणे स च "गो हविस् अक्षर विष बर्हिस् अष्टका स्वदा युग मेधा स्रुच् (नाभि नभञ्च) (शुनः संप्रसारणं वा च दीर्घत्वं तत्सन्नियोगेन चान्तोदात्तत्वम्)।(ऊधसो-ऽनङ् च) कूप खद दर खर असुर अध्वन् क्षर वेद बीज दीप्त। "गवादिभ्यो यत्" पा० हितादौ गव्यम्

गवाधिका स्त्री गवा किरणेनाधिकायति अधि-कै क। लाक्षायां त्रिका०। अत्र गवाधिकेति पाठः प्रामादिकः

गवानृत न० गवि गोविषयेऽनृतम् अवङादेशः। गोविषये मिथ्याकथने। "गवानृते पञ्चशतं सहस्रं पुरुषानृते" स्मृतिः।

गवामयन न०दशमाससाध्ये द्वादशमाससाध्ये च सत्रभेदे तद्विवृतिः ता० ब्रा० ४अध्यायादौ।

तत्र ताण्ड०ब्रा० ४अ० भाष्ये तस्य द्वैविध्यमुक्त्वा तत्रा-हानि यथा कर्त्तव्यानि तथोक्त्वा तच्छब्दप्रवृत्तिनिमित्त-ज्ञानाय श्रुतिमवतारयन् व्याचख्यौ यथा

"स्तोमानां दशरात्रस्य प्रोक्ता विष्टुतयः क्रमात्। गावाम-यनिकानां च ता एवेत्यवगम्यते। शतानि त्रीणि षष्टिश्च विषुवांश्च चतुर्थके। प्रोक्तानि गव्यसत्रस्य स्तुत्याहानि क्रमादिह। तानि संगृह्य वक्ष्यन्ते बुद्धिव्युत्पत्तिसिद्धये।

द्विविधं गवामयनं दशमाससाध्यं द्वादशमाससाध्यञ्च तस्य द्वादशमासनिर्वर्त्यस्य प्रायणीयोऽतिरात्रः प्रथममह-स्तत्रचतुर्विंश उक्थ आरम्भणीयः ते उभे अहनी अनु-ष्ठाय ज्योतिर्गौरायुर्गौरायुर्ज्योतिरित्याभिप्लविकः षडहः स चतुर्वारमावर्त्तनीयः ततस्त्रिवृदादिसोमसुत्यकसाध्यः पृष्ठ्यः षडहः एवं पञ्चभिः षडहैरेको मासः पूर्य्यते एत-स्यैवावर्त्तनेन पञ्च मासाः सम्पाद्याः तत्र षष्ठे मास्यादौ त्रयोऽभिप्लवाः षडहाः कार्य्याः ततः एकः पृष्ठ्यः षडहः ततोभिजिदेकमहः त्रयः स्वरसामान इत्येवमष्टाविंशत्य-हानि आद्याभ्यां प्रायणीयचतुर्विंशाभ्यां षष्ठमासपूरणम्। इत्थं पूर्वपक्षे अशीत्युत्तरशतसंख्यान्यहानि सम्पन्नानि। ततो विषुवमेकमहः सोऽस्य सत्रस्य प्रधानभूतः। सप्तमे मास्यादौ त्रयः स्वरसामानः प्रतिलोमाः कार्य्याः। ततो विश्वजिदावृत्तः पृष्ठ्यः षडहस्त्रयस्त्रिंशारम्भस्त्रिवृदुत्तमः ततस्त्रयोऽभिप्लवाः षडहा आवृत्ताः एवमष्टाविं-शत्यहानि स्युः अस्य च मासस्य महाव्रतातिरात्रौ च ततोभिधास्यमानौ पूरकौ स सप्तमो मासः। ततः पृष्ठ्यः षडहःपूर्वोक्तैश्चतुर्भिराभिप्लविकैः प्रतिलोमक्रमेणानुष्ठितै-रष्टमोमासः अन्वयावृत्त्या नवमदशमैकादशा अपि स-म्पाद्याः द्वादशमासस्यादौ त्रयोभिप्लवाः, षडहः ततो गोरायुषी द्वे अहनी द्वादशाहस्य दशाहानि चेति त्रिंशाहानि स द्वादशो मासः ततो महाव्रतमुपान्त्यमहः तेन उदयनीयातिरात्रौ इत्यपि सप्तममासस्य पूरकाविति तदेतद्गवामयनसत्रं विधास्यन् तन्नामनिर्वचनप्रदर्शनाया दावाख्यायिकामाह" भा०

"गावो वा एतत् सत्रमासत तासां दशसु मासेषु शृङ्गा-ण्यजायन्त ता अब्रुवन्नरात्स्मोत्तिष्ठामोपशा नोऽज्ञतेति ता उदतिष्ठन्" ता०ब्रा०४।१।१। "पुरा खलु गावः एतत्-संवत्सरसत्रमासत अन्वतिष्ठन् आसचोदना अपरचोदना च तत्र लिङ्गमिति मीमांसकाः। अत्रासरूपपूर्वतिथे चानुष्ठाने ये वर्त्तन्ते तदन्यैरनुष्ठितम् अत इदं गवामयनमित्याचक्षते तासां सत्रस्थितानां मध्ये कासा-ञ्चिद्गवां दशसु मासेषु पद्दन्मासीत्यादिना मासशब्दस्य मास्भावः तेष्वनुष्ठितेषु शृङ्गाण्यजायन्त ता जातशृङ्गा अब्रुवन् परस्परमुक्तवत्यः किमिति अरात्स्म समृद्धा अभूम अतोवयमुत्तिष्ठामसत्रं ससापयाम अरात्-स्मेति तदुक्तं तर्ह्याचष्टे। ओपशाः आ अभितः शिरः प्रदेशमुपेत्य शेरन्ते इत्योपशाः शृङ्गाणि अज्ञत जा-तान्यभूवन्निति सम्बन्धः अज्ञतेति जनी प्रादुर्भावे इत्यस्मात् लुङि बहुवचने "मन्त्रे झलीत्यादिना च्लेः रङि गमहनजनेत्युपधालोपे रूपम्। एवमुक्त्वा ता गावः सत्रादुदतिष्ठन्। ताभिरेवं दशभिर्मासैः फलस्य प्राप्तेर्दशमा-सनिर्वर्त्यमपि गवामयनमस्तीत्युक्तं भवति" भा०। द्वादशमा-सनिर्वर्त्यमप्यस्तीति दर्शयति।"तासान्त्वेवाब्रुवन्नासामहा एवेमौ द्वादशौ मासौ सं संवत्सरमापयामेति तासान्वा दशसु मासेषु शृङ्गाणि प्रावर्त्तन्त ताः सर्वमन्नाद्यमाप्नुवंस्ता एतास्तूपरास्तस्मात्ताः सर्वान्द्वादश मासः प्रेरते सर्वं हि ता अन्नाद्यमाप्नुवन्" ता०ब्रा० । "तुशब्दो वैलक्षण्य-द्योतनार्थः तासामेव गवां मध्ये काश्चिदब्रुवन् किमि त्युच्यते, यो द्वादशौ द्वादशसंख्यापूरकावेव शिष्टावेका